

РЕШЕНИЕ

№ 8067

гр. София, 29.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 02.12.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Петя Стоилова

Мария Стоева

при участието на секретаря Макрина Христова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **7527** по описа за **2022** година докладвано от съдия Мария Стоева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационна жалба от полицейски орган – К. П. М., разузнавач I-ва степен в сектор 04 в отдел „Икономическа полиция“ към Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), чрез гл. юрисконсулт Х. М. и гл. юрисконсулт Г. Р., срещу решение № 1920 от 30.05.2022 г., постановено по анд № 3733/2022 г. на СРС, НО, 12 състав, с което е отменена заповед за задържане на лице рег. № 3286зз-5/17.03.2022 г., издадена от К. М. – разузнавач при Главна дирекция „Национална полиция“.

В касационната жалба са наведени доводи, че решението на Софийския районен съд е неправилно поради нарушение на материалния закон и необоснованост – касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК. Оспорват се изводите на съдебния състав за липса на данни за съпричастност към извършено престъпление. Жалбоподателят поддържа, че изводите на СРС за немотивираност на акта са неправилни, като посочва, че в заповедта е формулирана правната квалификация на деянието, словесно е изписано изпълнителното деяние, посочени са ДП № 42/2022 г. и план вх. № 3286р-13193/17.03.2022 г. на ГДНП, които са приложени и приети по делото и съдържат конкретни данни за съпричастност на лицето към престъпление по чл. 213а,

ал. 3, т. 2 и т. 5 НК. По тези съображения счита, че изводите за недостатъчност на мотивите и невъзможност на лицето да разбере причините за задържането, респективно, за нарушаване на правата му, са необосновани. Поддържа, че е неправилен изводът на съда, че е необходимо да са налице достатъчно данни по смисъла на чл. 207, ал. 1 вр. чл. 211, ал. 1 НПК, от които да може да се направи обосновано предположение, че лицето е извършило престъпление. В тази връзка сочи, че законодателят е вложил различен смисъл в понятията, ползвани в чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР и в чл. 207, ал. 1 вр. чл. 211, ал. 1 НПК, т.е., те не са идентични, като счита, че наличието на данни за извършено престъпление към момента на задържане е достатъчно за законосъобразността на издадената заповед за задържане. Излага, че не е необходимо подробно и изчерпателно описание на всички данни относно деянието, съдържащи се в доказателствата по преписката, достатъчно е засегнатото лице да е разбрало на какво основание е задържано и в какво се изразява престъпното деяние, което полицейският орган счита, че е извършено. Твърди, че в конкретния случай са налице посочените предпоставки, поради което следва да се приеме, че заповедта е в съответствие с практиката по приложение на чл. 5, т. 2 КЗПЧОС. Изложени са и съображения за съразмерност на приложената принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, предвид наличието на конкретни данни, че задържаното лице е съпричастно към извършеното престъпление и има вероятност да повлияе на разкриването му. По подробно изложените в жалбата съображения се прави искане за отмяна на обжалваното решение, като издадената заповед за задържане бъде оставена в сила. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

По делото е постъпил отговор на касационната жалба, с който ответникът изразява становище за неоснователност на жалбата, като поддържа, че обжалваното с нея решение е правилно, обосновано и законосъобразно, постановено в съответствие с целта на закона, поради което следва да бъде оставено в сила. Претендират се сторените по делото разноски.

В съдебно заседание касаторът, чрез юрк. М. и юрк. Р., поддържа жалбата, като сочи, че Софийският районен съд неоснователно е приел, че задържането не е съобразено с целта на закона. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение.

Ответникът, чрез адв. К., оспорва касационната жалба и поддържа представения по делото отговор на касационната жалба, като претендира присъждане на разноските по делото.

Представителят на Софийска градска прокуратура счита касационната жалба за неоснователна, а обжалваното решение на Софийския районен съд - за правилно, обосновано и законосъобразно.

Административен съд София – град, X. касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК и от надлежна страна, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол, поради което е процесуално допустима. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

С обжалваното решение Софийският районен съд е отменил на основание чл. 146, т. 4 и т. 5 АПК като незаконосъобразна заповед за задържане на лице рег. № 328633-5 от 17.03.2022 г., издадена от К. М. – разузнавач при ГД „Национална полиция“, с която

В. И. Г. е задържан за срок до 24 часа на основание чл. 72, ал. 1 ЗМВР. От правна страна съдът е приел, че оспорената заповед е издадена от компетентен орган и при спазване на предписаната от закона форма по смисъла на чл. 59, ал. 2 АПК, но в хода на административното производство е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила, което ограничава правото на защита на оспорващата страна и пречатства възможността ѝ адекватно да я организира, което нарушение е свързано с фактическата обосновка на задържането. Посочено е, че от фактическа страна е изложено следното: „ В хода на проведените ОИМ по ДП № 42/2022 г. на ГДНП, съгласно план вх. № 3286р-13193/17.03.2022 г. на ГДНП се установиха данни за съпричастност на лицето към действия, с които е принудил друго да се разпорежи с вещ или със свое право, или да поеме имуществено задължение го заплаши с насилие, разгласяване на позорящи обстоятелства, увреждане на имущество или друго противозаконно действие с тежки последици за него или негови близки - престъпления по чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 5 от НК“. Съдът е приел, че при издаването на заповедта неправилно е приложен материалният закон, тъй като не са събрани доказателства, че към момента на издаване на заповедта са били налице предпоставките по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, а именно административният орган не е разполагал с данни, от които може да се направи предположение за извършено престъпление. Съгласно цитираната разпоредба полицейските органи могат да задържат лице, за което има достатъчно данни, че е извършило престъпление, поради което е задължително преди издаването на заповедта за задържане да са събрани доказателства, обосноваващи предположение за извършено престъпление. Съдът е приел, че със задържането е нарушен принципът на съразмерност, приложим в административното производство, като правата и законните интереси на жалбоподателя са засегнати в по-голяма степен от необходимото от гледна точка на целта, за която се издава административният акт.

Решението на Софийския районен съд е валидно, допустимо и правилно.

Съгласно чл. 30, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) всеки има право на лична свобода и неприкосновеност, а според чл. 30, ал. 3 КРБ в изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат граждани, за което незабавно уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебната власт се произнася по неговата законосъобразност.

В съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон, приет от НС на 31 юли 1992г. - ДВ, бр. 66 от 14.08.1992 г., в сила от 7.09.1992 г., всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на ЕСПЧ са изведени няколко стандарта при закрилата на това право. Първият е изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2 ЕКПЧ, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Вторият е законност на лишаването от свобода по националния закон както от процесуална, така и от материалноправна страна. За целта чл. 5, § 2 - § 5 от ЕКПЧ гарантира сбор от материалноправни права, свеждащи до минимум рисковете от произвол при лишаването от свобода. Такова е правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко

едно лишаване от свобода на всеки един етап.

В решението от 24 юни 2014 г. на ЕСПЧ по делото П. и П. срещу България по жалби № 50027/08 и № 50781/09 е посочено, че чл. 5, § 1, б. "с" (буква "в") от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи изисква лицето да е задържано по "обосновано подозрение", че е извършило престъпление. Такова подозрение не може да бъде общо и абстрактно (параграф 46). Позоваването само на приложимите разпоредби, но не на каквито и да било специфични обстоятелства или действия само по себе си може да бъде достатъчно основание за съда да заключи, че лишаването от свобода на жалбоподателите е несъвместимо с принципа на защита от произвол (параграф 47). ЕСПЧ е припомнил, че изискването подозрението да се базира на разумни основания е съществена част от защитата срещу произволен арест и задържане. За да е налице обосновано подозрение, следва да има факти и информация, които биха убедили един обективен наблюдател, че въпросното лице може да е извършило престъплението.

Съгласно чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР заповедта следва да съдържа фактическите и правни основания за задържането. Задържането е на правно основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, според която норма полицейските органи задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление. За да е мотивиран от фактическа страна, актът, издаден на това основание, следва да съдържа посочване на фактите, сочещи на данни, че лицето е извършило престъпление. Данните по смисъла на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР е достатъчно да са такива, че от тях да може да се направи предположение за това лицето да е съпричастно към престъпление. В заповедта за прилагане на мярката данните, послужили като основание за задържането, следва да са посочени точно, конкретно и ясно. Това е необходимо за обосноваване упражненото от органа правомощие в рамките на предоставената му дискреционна власт, както и за осигуряване на възможност на адресата на акта да защити правата си. В случая в заповедта за задържане не са посочени осъществилите се факти, които са обосновали необходимостта от прилагане на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, което е нарушение на чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК, съобразно която норма административният акт следва да съдържа правните и фактически основания за издаването му, и е основание за отмяна по см. на чл. 146, т. 3 АПК. Цитирането на текст от особената част на Наказателния кодекс не отговаря на редица релевантни въпроси - кога и по какъв повод е извършено евентуалното престъпление по визирания текст и какви са фактите, установяващи съставомерността му, за да извърши съдът служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено от задържаното лице престъпление като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР за законността на задържането. Константна е съдебната практика, че излагането на несъответни и ирелевантни мотиви като фактическо основание за издаването на административния акт следва да бъде приравнено на липса на изискуемите от закона мотиви за обосноваване наличието на материалноправни предпоставки за упражняване на предоставената от закона компетентност и съответно води до нарушаване на императивното изискване за съдържание на акта по чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК.

Настоящата инстанция не споделя релевираното в касационната жалба възражение, че са били налице данни за извършено престъпление към момента на издаване на процесната заповед. В тази връзка следва да се посочи, че независимо от обстоятелството, че в мотивната част на оспорената заповед е цитиран текст от НК,

както са посочени номер на ДП и номер на план, то това посочване не може да санира липсата на излагане на фактическите основания за издаването ѝ, тъй като мотивите на индивидуалния административен акт следва да се съдържат в него или в нарочен документ, съпътстващ неговото издаване, но това може да стане само след изрично препращане към този документ и след предоставяне на възможност на лицето да се запознае с него - в този смисъл са задължителните указания, дадени с Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975г. на ОСГК на ВС. В случая не са налице данни задържаното лице да е запознато с писмените документи, съдържащи се в цитираното ДП, нито с цитирания план.

Както се посочи, за обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си е следвало в заповедта за задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР да са описани конкретни фактически обстоятелства, обуславящи издаването ѝ в приложената от полицейския орган хипотеза. Не е достатъчно заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите правни норми, респективно, цитиране на текст от НК, без посочване на специфични обстоятелства или действие/бездействие на задържаното лице, релевиращи наличието на фактически основания за задържането.

Настоящият съдебен състав споделя извода на Софийския районен съд за незаконосъобразност на оспорената заповед поради несъответствието ѝ с целта на закона и нарушение на принципа за съразмерност по чл. 6 АПК. Съгласно чл. 4, ал. 2 вр. чл. 6, ал. 2 АПК административните актове се издават за целите, установени от закона, като не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която се издават. Във връзка с горното при прилагане на принудителните административни мерки по чл. 72, ал. 1 ЗМВР полицейските органи следва да съобразят и необходимостта от тяхното налагане за всеки конкретен случай. С оглед правната природа и характера на мярката по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, целта на принудителната административна мярка, обективизирана в заповедта за задържане, е преустановителна и предотвратяваща. Законосъобразно съдът е приел, че в случая не се установява съответствието на оспорената заповед за задържане с посочените цели, т.е., приложената принудителна административна мярка, освен фактически необоснована, се явява и несъответна на целта на закона. Нарушен е принципът за съразмерност по чл. 6 АПК, съобразно който прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал.1 ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото ограничение с необходимостта за постигане на законовата цел. В конкретния случай нито е обосновано, нито е доказано, че за постигане на законовите цели е било необходимо задържането за срок до 24 часа.

По гореизложените съображения съдът приема, че обжалваното съдебно решение не е засегнато от пороци, съставляващи касационни основания по чл. 209 АПК, поради което следва да бъде оставено в сила.

По отношение възражението на касатора, заявено в касационната жалба, че решението на СРС е неправилно и в частта за разноските, следва да се има предвид, че съгласно чл. 248, ал. 1 ГПК, приложим съобразно препращащата норма на чл. 144 АПК, в срока за обжалване, а ако решението е необжалваемо - в едномесечен срок от постановяването му, съдът по искане на страните може да допълни или да измени постановеното решение в частта му за разноските. От изложеното следва, че

производството по присъждане, допълване и изменение на решение в частта му за разноските е от компетентността на съда, постановил решението, в случая СРС, поради което искането по чл. 248, ал. 1 ГПК за изменение на решението в частта за разноските следва да бъде изпратено за разглеждане на Софийския районен съд.

По разноските в производството.

Независимо от изхода на спора, на ответника не следва да се присъждат разноски, доколкото по делото не са ангажирани доказателства ответникът да е сторил реално разноски за адвокатско възнаграждение по договор за правна защита и съдействие № 1218 от 28.11.2022 г.

Така мотивиран и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Административен съд София – град, X. касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 1920 от 30.05.2022 г., постановено по анд № 3733/2022 г. по описа на Софийския районен съд, НО, 12 състав, с което е отменена заповед за задържане на лице рег. № 328633-5/17.03.2022 г., издадена от К. М. – разузнавач при Главна дирекция „Национална полиция“.

ИЗПРАЩА искането, заявено в касационната жалба от полицейски орган – К. П. М., разузнавач I-ва степен в сектор 04 в отдел „Икономическа полиция“ към Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), чрез гл. юрисконсулт Х. М. и гл. юрисконсулт Г. Р., за изменение на решение № 1920 от 30.05.2022 г., постановено по анд № 3733/2022г. по описа на Софийския районен съд, НО, 12 състав, в частта му за разноските, за разглеждане по реда на чл. 248 ГПК вр. чл.144 АПК от Софийския районен съд, НО, 12 състав.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.